

vestnik

GLASILO DOMOBANCEV IN DRUGIH PROTIKOMUNISTIČNIH
BORCEV

NOTICIERO DE SAN MARTIN

REGISTRO NACIONAL Nº 393.650 - 2-X-1952

III. LETO

San Martin, julij-avgust 1954

štev. 8

KAJ PRICAČUJEMO OD NAŠIH UMETNIKOV?

Veliki dogodki v narodni zgodovini dajejo pravim umetnikom vedno dovolj snovi, da te dogodke izrazijo v umetniški obliki: v pesmi, v povesti ali romanu, v sliki, v kipu, v skladbi, v drami in operi itd. Taki dogodki rodijo tudi narodno pesem, za katero ne vemo, kdo jo je sestavil. Kosovska tragedija je dala ogromno snovi narodnim in umetnim pesnikom, pisateljem in skladateljem, da so izrazili vso narodno bolečino, pa obenem budili vero v novo narodno vstajenje.

Tudi Slovenci imamo svoje Kosovo. Doživeli smo veliko narodno tragedijo, izgubili smo tisoče sinov in hčera, doživeli največje preganjanje, največje ponižanje. Toda vse to ni ubilo našega duha, ni uničilo našega naroda, ni uničilo našega upanja in naše vere v lepšo bodočnost. Mi trdno verujemo v vstajenje našega naroda in v zmago pravega slovenskega duha nad tiranijo in nasiljem, ki je začasno zavlada v naši domovini.

Pot k zmagi in k vstajenju pa je težka in strma. Na tej poti moramo biti vsi silno delavni, složni in edini. Ni pa delo vseh popolnoma enako. Cilj je pač enak za vse, toda različna so sredstva in pota, ki vodijo k cilju. Politik dela na političnem polju in s političnimi sredstvi, vzgojitelj dela na vzgojnem polju, gospodarstvenik na gospodarskem polju in umetnik na umetniškem polju.

Vloga kulturnih delavcev, zlasti umet-

nikov, je v prav takih razmerah, v katerih živimo danes Slovenci, ogromnega pomena. Spomnimo se samo Črne maše, ki jo je napisal Jeremija Kalin. Kako je ta klasični opis slovenske tragedije zajel in povezal vse Slovence po vsem svetu, kako utrdil vero v zmago dobrega nad zlim. Velikega pomena so bile tudi druge umetniške obdelave raznih dogodkov iz naše borbe s trajnimi sovražniki našega naroda: z nacizmom, s fašizmom in z najstrašotnejšim — s komunizmom.

Toda Slovenci pričakujemo od naših umetnikov še več. Pričakujemo, da nam z veliko umetniško močjo izrazijo težke borbe naših protikomunističnih borcev, zlasti pa strašno vetrinjsko tragedijo. Pričakujemo, da nam pisatelji napišejo velik roman o teh časih, pričakujemo več ljudskih povesti. Pričakujemo veliko skladbo na besedilo Kalinove Črne maše. Pričakujemo močno dramo iz življenja naših domobrancev. Pričakujemo velikih del v sliki in kipu itd.

Nočemo reči, da ni bilo dosedaj še nič ustvarjenega ali pa, da je vse to slabo, kar je bilo doslej narejenega. Nasprotno: yeseli smo vsega, kar so nam naši umetniki že dali, **toda pričakujemo še več.** Kar je slovenski narod doživel v letih 1941—1945, daje umetnikom ogromno snovi in tudi ogromno možnosti, da na najrazličnejše načine izrazijo narodno bolečino in pa tudi upanje na vstajenje.

Zato pa, slovenski umetniki, na plan!

Priznanje žrtvam in borcem

Ponavljamo, kar smo že zapisali, da se naš Vestnik ne bavi z dnevno politiko, da ni v službi nobene politične stranke in nobene politične skupine, pač pa hoče z vsemi svojimi silami služiti vzvišeni domobranski ideji. Zato naš Vestnik za beleži vse to, kar je pozitivnega in tudi, kar je negativnega z ozirom na našo domobransko idejo.

Danes smatramo za svojo dolžnost, da omenimo priznanje, ki so ga dobili slovenski protikomunistični borci in vse žrtve komunističnega divjanja v Sloveniji v ravnokar objavljenem programu Slovenske ljudske stranke. Prav tako bomo radi omenili vsako podobno potezo ostalih slovenskih političnih strank.

Novi program SLS prinaša v svojem členu 9 sledeče:

„SLS smatra za nezakonite in neveljavne vse izpremembe, ki jih je izvršila okupatorska, revolucionarna in komunistična diktatorska oblast brez svobodnega pristanka državljanov. V mejah možnosti je treba popraviti škodo in vrniti zaseženo imetje upravičenim lastnikom ali pa dati primerno odškodnino. Krivci, ki so povzročili ali izvršili hudodelstva nad človeškim življenjem

ter nasilje nad javno in zasebno imovino, odgovarjajo po zakonu.“

„Narodni borci proti nacističnim, fašističnim in komunističnim nasilnikom morajo dobiti narodovo priznanje. Invalidi in borci, ki so obnemogli za pridobivanje in bi bili v revščini, kakor tudi svojci padlih, dobe državno pomoč.“

„V mejah možnosti se povrne škoda tistim, ki so bili pregnani radi političnega ali verskega prepričanja in delovanja. Prehod iz komunistične tiranije v nov red pravičnosti in demokracije se izvrši mirnim potom, brez nasilja in osebnega maščevanja.“

To je doslej največje priznanje, ki so ga dobili na eni strani naši protikomunistični borci in na drugi strani tudi vse naše žrtve: vdove, sirote, invalidi, očete, matere, pa tudi begunci, potem vsi, ki jim je bilo pokradeno in uničeno premoženje. Veseli smo teh jasnih besed in tega stališča največje slovenske politične stranke. Želimo, da bi to stališče podprli vsi zavedni Slovenci. Ne more in ne sme obstojati noben narodno politični program, ki ne bi vseboval tudi priznanja našim borcem, in ne bi pravično poskrbel za popravo krivic vsem, ki so te krivice trpeli zaradi svojega prepričanja.

ZAHVALA IN ČASTITKA

Dne 15. julija t. l. je slovenski narod praznoval petindvajsetletnico škofovskega posvečenja ljubljanskega vladike prevzv. g. dr. Gregorija Rožmana. Več let pred pričetkom komunistične revolucije v Sloveniji že je škof dr. Rožman nastopil v Ljubljani kot eden prvih cerkvenih in posvetnih učencikov, ki je živo zarisal črto med krščanstvom in protiverskim komunizmom. Budil je Slovence k čuječnosti, opreznosti in odločnosti. Kot na glas bojne trombe se je dvignil krščanski narod Slovencev ne plašeč se pred žrtvami in naporu na gigantski dvo-

boj, ki je danes že objel skoro ves svet! Škof dr. Rožman ostane v zgodovini teh strašnih let najmarkantnejša osebnost v našem narodu in krščanskega človeštva, posebno pa v duši slovenskih domobrancev in protikomunističnih borcev! Vsemogočni Bog ohranuj nam našega ljubljenelega cerkvenega dostojanstvenika in narodovega buditelja še dolgo vrsto let v zdravju in čilosti duha in dodeli mu to milost, da privede tisoče po svetu raztresenih slovenskih bratov in sestra, spet v ljubljeno domovino v mirno življenje, posvečeno Bogu in domovini!

NA KLANCU PRI SV. IVANU

Votlo zvene v nočno tišino enakomerni koraki straže. V polmraku sanja vojašnica in prvi svit odraža njene obrise. Še kratek čas in speči bataljon bo oživel.

Vzhajajoče sonce za strmimi gorami poljublja ta teptani kos naše slovenske zemlje: klanec Sv. Ivana v Trstu. — Deset let je tega, ko je na njem plapolala neomadeževana slovenska trobojnica!

Na vhodu stoji mlad stražar. Sloka postava, skoro otrok, ki doživlja sedemnajsto leto: Ivan — sin financarja. Izpod jeklene čelade strogo zre mladeniški obraz. Še otroška ramena vitkega mladeniča se šibe pod težo orožja. Preko desnega ramena mu visi na jermenu brzostrelka; skoro pretežka zanj, ki jo z ljubeznijo podpruže na laktu desnice. Na opasaču torbica šoržerjev in „štillarca“. Nakaj korakov po praznem klanecu navzdol in nato navzgor — le še kratek čas in zopet bosta minuli uri straže. Ni naporno — le vlegel bi se rad, malo zadremal. Živci so potrebni počitka. Slabih sto metrov navkreber se klanec sv. Ivana steka v hribu. Od tam preti nevarnost in tja je bila usmerjena njegova stražarska pozornost.

Noč pa je dolga in vztrajno vleče veter z morja. Šušti v vrhovih fikovcev, se poigrava v brajdah, buta v razsušene oknice in prevrača konzervne škatle. — Nezaželjeni tovariš varajočih senc, cestnih svetilk na Ivanovi nočni straži. Odvišni tovariš — in sovražnikov zaveznik v zahrbtnih napadih. Saj je komaj mesec dni, ko se je veter enako poigral na bokih Nanosa. Lahno je pripogibal visoko travo in šepetal v medli svetlobi lune, o lepoti življenja. Čar poletne noči je prevzemal mlade duše, polna hrepeneja zasede nad Razdrtim.

Z bridkostjo se spominja Ivan pretrganega sanjarenja. V regljanju strojnica je utihnil veter. V blisku bomb in živalskega tuljenja je izginila mesečina. — Sam je ostal od zasede. Jeklo in treski so pobrali tovariše — ostala so le krvava trupla: brat je moril brata.

Mesec dni je tega — Ivanu so pretela leta.

Trdo pritegne desnica brzostrelko ob ramo in preko meč se napno hlače. Pri-

bližujejo se koraki „smene“. Kratek, rezek, prevzem službe in Ivan sledi z ostalimi naredniku Vadnuju, poveljniku straže.

Med oddaljujoče se korake straže zadone jedki zvoki bronaste cevi topovske krogelje. Preko praznega dvorišča vojašnice se razliva poletno jutro. Bataljon slovenske vojske pri Sv. Ivanu pri Trstu se prebujajo. Bronasta cev je vdihnila življenje spečim prostorom. Vsepovsod hite mladi vojaki, voda prši v umivalnicah, ležišča se uravnavajo. Fantovska lica kipe od zdravja in moči — v njih leži usoda naše domovine, izročila naših dedov, ko so jo branili hiteč na tabore s cepci in kosami. Neurejeni, okorni. Tako hite danes njih potomci s puškami in strojnimi v strnjjenih vrstah, zvesti svojemu rodu.

Iz velikih zvočnikov done zvoki koračnic in narodne pesmi. Ropot menaž se razgublja v njih. Dolge vrste se pomikajo h kadečim se kotlom.

Pod obokom vojašnice stoji postrojena straža. študent — dežurni častnik — Tone s slovensko trobojnico na levem rokavu, ostro, odsekano, poveljuje. Na vhodu pokaže poveljnik bataljona stotnik Fajdiga. Strog obraz, da fantom drhte srca.

„Domobranci, zdravo!“

„Bog z nami!“ odmeva pod obokom, kot bi hotel pozdrav objeti vso domovino. Še nekaj rezkih povelj poročnika in straža se za odhajajočim stotnikom veselo razide — dobro so se odrezali.

Koračnice zamirajo v zvočnikih. Fantje hite v desetine in čete. Povelja uravnavajo njih vrste, ki se kot zelene grede odražajo po peščenem dvorišču, da za vsakim poveljem vzvalove kot trava pod vetrom. Ob pogledu na to mladino poigrava stotnikovo srce. Iz nič je zrastle, da čuva svoje in dom. Misli mu grebejo dalje v preteklost, v one čase, ko je služboval v polku kraljeve garde. Danes ni več časa za vežbanje, ko narod krvavi, vendar so ti domobranci njegov ponos. Z vztrajnostjo in voljo se pretvarjajo v disciplinirano enoto, ki jo bo danes obudovalo vse mesto.

V odprtem pravokotniku teles in pušk postoji. Življenje in jeklo, Ob strani ga

spremlja nadporočnik-adjutant, za njim pisar-kaplar. Na levi pred 4. četo stotnik Vilko. Fantje s Črnega vrha, Idrije, Loža, Ilirske Bistrice — mehki sinovi gozdnate Notranjske. Ob strani stotnik Čuček s Kraševi iz Postojne, Sežane, Devina, Cola. Četi pravijo „rezervna četa“. Poleg nadporočnik Pupis z 12 (študentovsko) četo. Mladci iz Ljubljane, Logadca, Ajdovščine, Novega mesta in Gorice. Otroci, ki so prišli iz šolskih klopi. Na desni 14. četa s poročnikom Pregeljcem s fanti iz Rovt, Razdrtega, Prestranka, Vipave, Tolmina in Kobarida.

Bataljon slovenskih src, jasnega pogleda, vedrih čel. Tabor krvavečega naroda na mejah rodne grude. Posmeh pogoltnemu Lahu in jekleni ščit pred morilci komunisti.

„Mirno!“

„Pozdrav!“

Puške se dvigajo, okovani čevlji škrtajo po kraškem pesku in udarjajo drug ob drugega. Zelene grede valove, kot bi jih pri vsakem povelju oplazila burja, da zato negibne obstanejo. Kri daje železu življenje.

Vsa ta množica se premakne in strne v dolge vrste. — „Bog z nami“ odmeva v strme bregove. Veter se poigrava s pozdravom tja proti Bazovici. Polni skale in vinograde, udarja na zakrknjena srca zapeljanih bratov. Le skozi špranje izsušenih oknic uhaja v slovenske domove čepeča po obronkih strmin. Danes je še čas — jutri bo prepozno.

Iz tisoč grl kipi: „Oče, mati, bratje in sestre...“ ko se dolga vrsta spušča izpod oboka, po klancu v mesto. Mimo cerkve Sv. Ivana ob „Boschetto“ po „Via Giulia“ vse v središče mesta. Pesem za pesmijo spremlja udarjajoče korake slovenskega bataljona. Poletno jutro, prebujajočega se Trsta, vsrkava pesmi nezmerne ljubezni do rodne zemlje, naroda in neustrašene mladeniške sile. Kot bi s svojo voljo, hoteli mladeniči obuditi iz večnega sna sprhnele dede, da bi se zopet svobodno kretali na ukradeni nam zemlji.

Na glavni ulici se odpirajo okna in iz njih zazro zaspane, razkuštrane glave pritepenec, postopaev. S strahom opazuje fante z „barko“ na levem rokavu. Nikjer se ne sliši „schiavi“, promet se ustavlja, pločniki polnijo. Koliko je med vami janičarjev, ki ste pozabili na svoj

rod in pljunili na svojo slovensko mater? Da, hlapčujete kratkonogim Sicilijancem in branite „mater Italijo“ v „Guardia civica“? in komunistične rablje v O. F.?

Pridruži se bratom, sinovom slovenskih gora, ponosno vzravnanih ramen brez bojazni, odločnih korakov in z zategnjeno puško ob strani. Tu je danes tvoje mesto — jutri bo prepozno!

„—, dva, tri!“

„Oče, mati, bratje in sestre...“ buči kakor razburkano morje našega prelepega Jadrana ob stenah Devina. Proti vsemu svetu. Navkljub nacistom, fašistom in komunistom. Proti zatiralcem, krvolokom, izdajalcem in klečeplazcem. Ni je sile, ki bi mogla zaustaviti izzivajočo pesem sredi zatirane zemlje, ob belem dnevu, jred sovražniki naroda!

Kje ste plašljivci? — pridružite se zvesti mladini v obrambi svobode in domovine. Še je prostor med Kraševci, Notranjci, Goričani in Dolenjci.

Gozd pušk se enakomerno pozibava, čevlji udarjajo ob tlak, „barčica“ na rokavih valove kot ribiški čolni iz Bar-kovelj.

Stotniku igra srce.

*

Skalnata strmina porasla z nizkim grmičjem strmi proti nebu. Na bregovih pod brajdami čepe domačije kot venec okoli vojašnice. Veter se poigrava s slovensko trobojnico in se razgublja v skalovju. Šepeče bajko o slovenskem Trstu trohnečim dedom o vnukih, ki branijo svoje.

Klanec Sv. Ivana se koplje v soncu. Le koraki straže motijo tišino vročega poletnega dne. V daljavi, ob morju proti Devinu pa koraka prepevajoči bataljon.

*

Sloki Ivan Prah, straži s Krašovicem in Pregeljcem nekje v gozdovih; na Otelci Mali, Leskovšek in Petrič; v Sežani Černe; v Trstu Kočevar, Kervin, Miklič, Vadnu; v Vipavi Klemenčič, Tornič; na Črnem vrhu Jakoš s fanti; v Gorici Kokalj, Klemenčič; v Postojni Rupnik, Malec.

Povsod raztreseni stražijo fantje iz Tolmina, Kobarida, Prestranka, Klane, žabelj, Cola...

KLANEC SVETEGA IVANA PA JE
PRAZEN ŽE DESETO LETO...

STRAHOTE TABORIŠC

Medla svetloba žarnice na stropu je povečavala grozno sliko, ki jo je še zaostrujevala lahna megla — dihanje upadlih prs. Vsled mraza, ki so ga izčrpani občutili še v izdatnejši meri, sta na dolnjem ležišču pograda dremala oba interniranca. Zavijala in stiskala sta se v nadi, da se vsaj nekoliko ugrejeta.

V prvi sobi so delilci akcije pričeli s samaritanskim delom. Vsakemu posebej so odnašali hrano na pograd, ker na poziv se nihče niti zganil ni. Imel sem vtis, da stojim v mračni mrtvašnici, ob steni pa po policah zloženi mrličiči. Le kašljanje in vdrte oči so pričale, da so tu živa bitja. Nikakega govorjenja, ne prepiranja in ropotanja, kot v drugih vrstah — le grozeča tišina. Redki so sprejeli hrano z rokami, po večini so delilci položili v menažke pripadajoče obroke. Njihovo delo pa so spremljale ugašajoče oči.

Od pograda do pograda in iz sobe v sobo isti prizor. Prevezla me je groza: vsi ti so zapisani smrti čemu še to nepotrebno podaljševanje življenja, ki je že na pragu večnosti.

Največjo tragedijo koncentracijskega taborišča pa je hranila zadnja ali šesta soba. Številčno je bila manjša kot ostale, mogoče vsega 20 ljudi. Obrazi so mi bili precej poznani — po veliki večini prodajalci taboriščne črne borze. Od teh je samo eden slonel na pogradu. Bil je neki starejši človek, po imenu Božič, ki ga je poznal ves campo. Nizek po postavi, nagnjen k debelušnosti, je bil vedno „kavalirsko“ napravljen. V gumbnici je nosil rožo nismo si mogli pojasniti, kje jo je iztaknil) in v največji vročini je bil oblečen kot za kakšno svečanost. Na edino obleko je pazil s pravo boleznostjo. Vinska kapljica mu je lajšala dolge taboriščne dneve ter ga končno tudi spravila v to sobo. Iznenadila me je njegova prisotnost zlasti še, ko sem videl, da je prejel pomoč. Prisiljeno se je nasmehnil. Iz raztrganih čevljev so silili goli palci in edina obleka mu je umazana zanikarno visela ob telesu. O nekaj beli

srajci ni bilo niti sledu — ker je ni več imel. Le roža v gumbnici je pričala o še nedavnem kavalirju.

Zaupnik akcije mi je šepnil: „Ta je „A“ dvakrat podčrtan.“ Zapisan je bil smrti. Onemogel se je sesedel na pograd, kljub volji, da se pokaže „kavalirja“. Njemu nasproti je ležal „poglar“ žicarjev — Janček. S steklenimi očmi je zasledoval prišlece in hrano. Za to sobo ni bilo predpisanih obrokov, zato so delilci akcije dali vsakemu, kar in kolikor je pozelel: — zadnje kosilo na smrt obsojenega z vinom in cigaretami. Janček — nenasitni požrešnež — je na vsa vprašanja, kaj želi, le stekleno gledal ob rahlem podrhtavanju brade. Ni mogel več niti govoriti. V izsušeno roko so mu polagali vse različne stvari obroka — ničesar ni mogel več zadržati in vse mu je zdrknilo na deke. Pomarančo je dolgo časa ogledoval, da je tudi ona padla na ležišče. Ni mu bilo več pomoči; nekdo pa je polglasno pripomnil: „Janček ne bo dočakal polnoči.“ Pri tem je prijel za svetlosivkasto, skoro belo deko in prav rahlo potegnil. Odeja je zaživela. Temna vojaška deka je bila bela od milijonov uši. Mraz me je spreletel.

Postelja za posteljo in povsod sličen prizor. Izžeto telo, v katerem je ugašalo življenje.

Med deljenjem so se uši na neki postelji spuščale v dolgi vrsti s pograda na tla. Neizpodbiten dokaz, da je pristopila k njemu koščena smrt. Uši beže od mrtveca. Ko smo se odpravljali iz sobe, je bil nesrečnež pokrit preko glave z deko in tako čakal, da ga odneso na nihajočih deskah. Na drugem koncu sobe pa so uši začele z drugega pograda svoj mrtvaški sprevod.

Od vseh njenih božičnih prebivalcev je edino le Božič čudežno ostal pri življenju in gledal kako se je soba polnila in praznila. Le njemu je bilo dano, da ni iz nje odšel na deskah, temveč s svojimi močmi. Ostal je pri življenju kot človeška razvalina, v opomin vsem prodajalcem črne borze v campu.

FRANC KREMŽAR

Dne 26. junija je umrl v bolnišnici Fernandez v Buenos Airesu bivši urednik več slovenskih krščanskih listov in bivši narodni poslanec g. Franc Kremžar. V protikomunistični borbo je bil od prvega početka požrtvovalen voditelj, močan govornik odličen pisatelj, globok mislec in nezlomljiv značaj. Doprinesel je težko žrtev — dveh sinov, eden duhovnik je padel v Srbiji, drugi je zgorel v Grahovem. Ti dve rani ljubeči oče ni mogel preboleti in sta mu pripomogli v prerani grob. Bog mu bodi bogat plačnik!

Domobranske proslave v velikem Buenos Airesu

Naše domobranske proslave so vsako leto lepše in globlje. Na teh proslavah pride do vidnega izraza prava slovenska duša, prepojena s krščanskimi in narodnimi ideali. To smo opazili letos na domobranskih proslavah v Velikem Buenos Airesu in tako je bilo gotovo tudi drugod.

Glavno in osrednjo domobransko proslavo je — kakor vsako leto — tudi letos organiziralo Društvo Slovencev. Dočim so bile te proslave prejšnja leta v velikih buenosaireških dvorinah, se je pa letošnja proslava vršila v cerkvi Marije Pomočnice v Don Bosco. S tem je dobila vsa proslava še bolj globok in bolj duhovni značaj. Nič zunanjega bleska, vse preprosto pa naravno — to je dalo tej proslavi mogočen izraz.

Ogromna cerkev Marije Pomočnice je bila polna naših rojakov, ki so prihitali od vseh strani, da počaste spomin tistih, ki so vse dali na oltar domovine. Naša duhovščina je opravila molitve za vse mrtve žrtve. „Gallus“ je pod vodstvom dr. Julija Savellija pel z globokim občutjem; na orglah pa je mojstrsko odigral nekaj skladb naš najboljši pianist prof. Jože Osana. Spominski govor pa je imel bivši glavni domobranski kurat g. prof. dr. Ignacij Lenček. To so bile besede, ki so našle odmev v srcu vseh navzočih. Govornik nas je spomnil, zakaj so padle naše žrtve, kateri so bili tisti ideali, ki so potegnili slovenske može in

fante na okope in v boj. Povedal je tudi, kako naj živimo in kaj naj storimo, da bomo vredni tistih velikih žrtev in da bomo nekoč dosegli to, za kar so naši bratje dali svoja življenja. Zlasti je govornik povdabil misel edinosti. Domobranci so se formirali v enotno vojsko, dasi so izšli iz raznih miselnih tokov. Tudi mi v tujini moramo biti edini in tesno med seboj povezani, da bomo vzdržali pritisk okolice.

Poleg te osrednje proslave so krajevni odbori Društva Slovencev priredili še svoje krajevne proslave. Tako je imel lepo obiskano proslavo Lanús, kjer je imel globok govor bivši domobranski častnik in pisatelj g. Korošec Ivan. V Floridi so imeli sv. mašo zadušnico za vse pobite protikomunistične žrtve. Prav tako so imeli mašo zadušnico v San Martinu in San Justu. V Ramos Mejía pa so imeli slovesne litanije presv. Srca Jezusovega v tamkajšnji cerkvi, nato pa proslavo v župni dvorani, kjer je kot govornik nastopil g. Rudolf Smersu, ki je govoril o vzrokih naše protikomunistične borbe. Povsod so na proslavah sodelovali krajevni pevski zbori in pa šolska mladina.

Lahko rečemo: V srcih slovenskih izseljencev še vedno gorijo z visokim plamenom tisti vzvišeni verski in narodni ideali za katere so se borili naši pogumni domobranci in drugi protikomunistični borci.

MATI MUČENICA

V dnevih trpljenja in groze
mati si grenke solze točila,
bolečina je v duši drhtela,
ko kruta ti roka sina z objema je vzela.

Zapovedali tebi, siroti,
da ob uri strašni biti moraš navzoča,
ko edino ti bitje morili,
je žgala srce ti rana pekoča.

Si zgrudila se v boli prestrašni,
ko zrla trpinčeno sina telo si
in nisi več videla, kako je
z milim pogledom te prosil —
mati odpusti jim.

Belokranjsko dekle

GINLJIVA PROŠNJA!

Iz Italije pišejo domobranci in protikomunistični borci — invalidi. „Zelo nam ugaja Vestnik. Radi ga čitamo, gre hitro iz roke v roko po taboriščih. V. Levstik vse to prav bratovsko ljubeznivo oskrbuje. Uprava Vestnika in Slovenske Besede nam pošilja redno vsako številko seveda v več izvodih. Toda plačati ne moremo. Sicer nas omenjena uprava ne terja, vendar nam je težko, ko vemo, da je tisk vedno dražji in da so edini dohodki Vestnika in Slovenske Besede naročnina, ki pa bolj neredno doteka po nekaterih krajih. Zelo lepo prosimo, vse vas Slovence in Slovenke, pomagajte nam revežem, katerih življenje je zelo tragično. Prislужiti si ne moremo podpore nimamo, emigracija je nemogoča, vrnitev brezupna. Vsaj ta košček tolažbe nam privoščite, hvaležni vam bomo! Saj naša reva in bol izhaja le iz naše čiste ljubezni do našega naroda in slovenskega doma, ki pa od nas zahteva neprestane žrtve. In mi jih dajemo brez godrnjanja. Uprava Vestnika vam najboljše pove, kako boste izvršili to veliko človekoljubno in domorodno delo. — Prosimo — Gorica, junija 1954.

Najkrajša pot je, da odločeni znesek izročite ali pošljete naši upravi.

O VOJNIH ZLOČINIH

Udeležencem šestega mednarodnega kongresa za kazensko pravo je papež Pij XII. dejal, da naj delajo na to, da bo sprejet mednarodni kazenski zakonik, ki bo kaznoval zločine proti človeštvu, kot so: množični pokolji, uničevanje narodov in ras, množično preseljevanje ljudi (tkzv. deportacije), množično nasilje zoper žene in dekleta, ki se ne mo-

rejo braniti, lov na ljudi, ki jih potem uporabljajo pri prisilnem delu, in druge „načrtne likvidacije“, ki jih izvajajo totalitarne države.

Papež je imel pri tem v mislih razna dejanja fašističnih, nacističnih in komunističnih režimov, ki smo jih bili v veliki meri deležni in smo jih še deležni tudi mi Slovenci.

Poleg tega je papež tudi odločno obsodil prakso, ki smo jo videli na koncu druge sveovne vojne, ko je zmagovalec sodil premagance za vojne zločine, ki jih je sam prav tako zagrešil nad njimi. Krivično je, da se mora človek za časa okupacije pokoravati nekemu redu pod grožnjo, da izgubi svoje imetje ali celo svoje življenje, če bi ne ubogal; če pa se pokorava, pa ga zmagovalec postavi pred sodišče kot vojnega zločinca.

IZ UPRAVE

Ravnokarsmo dobili iz Belgije naročilo za večje število naših knjig „Zgodbe mučeništva slovenskega naroda“, kar smo seveda z veseljem izvršili, ker do slej iz te države ni bilo še večje zveze z nami. Javila se je tudi poljska protikomunistična revija iz Washingtona za zvezo z Vestnikom in revijo Slovenska Beseda, dočim smo s slično nemško organizacijo v Nemčiji že dalje časa v zvezi. Vse to navajamo v dokaz, da delo, ki smo ga napovedali, grev razvoju zares na široko. Razveseljivo je za nas tudi dejstvo, da je zadnja številka Vestnika vsa posvečena slovenski ženi v borbi za vero in dom vzbudila zanimanje v ženskih krogih. V prihodnji številki pa prinesemo slike in kratek opis nekaj vodilnih, markantnejših osebnosti iz dobe revolucije in velikih žrtev!

MATICA MRTVIH

360. Stražiščar Janez, Kožljek št. 13, Begunje pri Cerknici, domobranec v Polhovem gradu, vrnjen iz Vetrinja, star 38 let.

361. Stražiščar Jože, Kožljek št. 13, Begunje pri Cerknici, podnarednik v 47. četi Rupnikovega bataljona, vrnjen iz Vetrinja, star 27 let.

362. Turk Stanko, Kožljek 14, Begunje pri Cerknici, domobranec v 47. četi

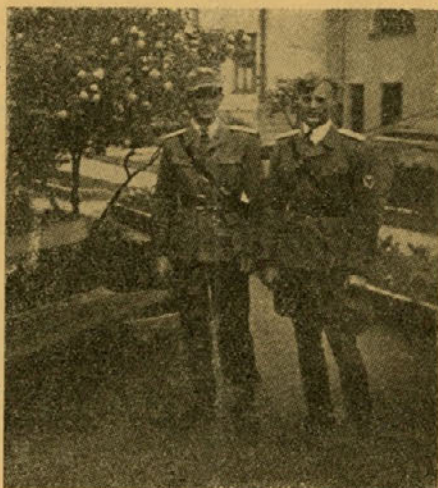
Rupn. bataljona, vrnjen iz Vetrinja, star 18 let.

363. Zalar Jože, Kožljek 16, Begunje pri Cerknici, domobranec 47. čete Rupnikovega bataljona, vrnjen iz Vetrinja, star 33 let.

364. Zalar Anton, Kožljek 16, Begunje pri Cerknici, domobranec 47. čete Rupnikovega bataljona, vrnjen iz Vetrinja, star 22 let.

Jože Zobec iz Dol. vasi
pri Ribnici

Starešinič Niko in Benčina S.

Škandelj Albin

365. **Zalar Stanko**, Kožljek 16, Begunje pri Cerknici, domobranec 6. čete na Rakeku, vrnjen iz Vetrinja, star 19 let.

366. **Tušič Jože**, Kožljek 17, Begunje pri Cerknici, domobranec 47. čete Rupnikovega bataljona, vrnjen iz Vetrinja, star 22 let.

367. **Zalar Alojzij**, Kožljek 22, Begunje pri Cerknici, podnarednik v 6. četi na Rakeku, vrnjen iz Vetrinja, star 43 let.

368. **Koščak Milan**, Kožljek št. 1, Begunje pri Cerknici, domobranec 6. čete, posestnikov sin, vrnjen iz Vetrinja, star 22 let.

369. **Turšič Franc**, Kožljek št. 2, Begunje pri Cerknici, vaški stražar, padel v bojih s partizani pri Sv. Vidu o svečnici 1942, star 31 let.

370. **Kržič Gabriel**, Kožljek št. 4, Begunje pri Cerknici, domobranec 47. čete Rupnikovega bataljona, ponesrečil z bombo na Rakeku 14. novembra 1944, star 20 let.

371. **Kržič Franc**, Kožljek št. 4, Begunje pri Cerknici, domobranec 47. čete Rupnikovega bataljona, vrnjen iz Vetrinja, star 17 let.

372. **Meden Ivan**, Kožljek št. 6, Begunje pri Cerknici, domobranec, kurir

šentviškega bataljona, pogrešan ob umiku, star 27 let.

373. **Meden Jože**, Kožljek št. 6, Begunje pri Cerknici, vaški stražar, padel v borbi s partizani v noči 9. oktobra 1942, star 20 let.

374. **Debevec Franc**, Kožljek št. 8, Begunje pri Cerknici, vaški stražar, padel v boji s partizani v noči 9. aprila 1943, star 19 let.

375. **Meden Jože**, Kožljek št. 11, Begunje pri Cerknici, kaplar v 47. četi Rupnikovega bataljona, vrnjen iz Vetrinja, star 42 let.

376. **Meden Janez**, Kožljek 11, Begunje pri Cerknici, narednik v 47. četi Rupnikovega bataljona, vrnjen iz Vetrinja, star 36 let.

377. **Starešinič Niko** poročnik, iz Vnice v Beli Krajini, 23 let star, vrnjen iz Vetrinja.

378. **Stepan Janez**, domobranec, iz Ljubljane, star 33 let vrnjen iz Vetrinja v Teharje in tam ubit.

Correo
Argentino
Suc. Cdad.
San Martín
Lib. Gral.

INTERES GENERAL
Concesión 4848